

PERSPIKUITA BIBLIE ZROZUMITEĽNE

Definícia

Westminsterské vyznanie viery, čl. VII:

“Všetky veci v Písme niesú rovnako jasné samy o sebe, ani rovnako jasné všetkým; avšak tie veci, ktoré je nutné poznať, veriť a zachovávať na spásu, sú tak jasne podané a otvorené na niektorom mieste Písma, že nielen učení, ale aj neučení ľudia prostredníctvom bežných prostriedkov môžu dôjsť k ich dostatočnému porozumeniu.”

M. Luther, *Assertio omnium articulorum*, 1520:

„Význam Písma je sám osebe tak istý, prístupný a jasný, že Písmo vysvetľuje samo seba a skúša, súdi a osvetľuje všetko iné.“

Biblické dôkazy

Deuteronomium 6:6-7:

„Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať, alebo vstávať.“

Deuteronomium 30:11-14:

„Tento príkaz, ktorý ti dnes dávam, nie je pre teba nepochopiteľný ani veľmi vzdialený. Nie je v nebi, aby si mohol povedať: Kto vystúpi do neba, aby nám ho odtiaľ zniesol a dal ho počuť, aby sme ho mohli plniť? Nie je ani za morom, aby si mohol povedať: Kto zájde za more, aby nám ho priniesol a mohli sme ho počuť a plniť? Veď to slovo je veľmi blízko, v твоjich ústach a v tvojom srdci, aby si ho mohol dodržiavať.“

Žalm 19:8-9:

„Hospodinov zákon je dokonalý, občerstvuje dušu.
Hospodinovo rozhodnutie je spoľahlivé, neskúseného robí múdrym.
Hospodinove príkazy sú správne, srdce naplňajú radosťou.
Hospodinov príkaz je jasný, očiam dáva svetlo.“

Žalm 119:105:

„Sviacou mojej mohe je tvoje slovo, svetlom môjmu chodníku.“
v. 130:
„Výklad твоjich slov osvecuje, neskúsených robí rozumnými.“

Keď Ježiš hovorí so vzdelanými aj nevzdelanými ľuďmi, prirodzene predpokladá, že všetci môžu poznať a rozumieť Starej zmluve:

Mt 9:13: „Chodte a naučte sa, čo to znamená: *Milosrdenstvo chcem, a nie otetu.*“

Mt 12:3: „Nečítali ste, čo urobil Dávid...?“ 5: „Alebo či ste nečítali v zákone,...?“

Mt 19:4: „Či ste nečítali, že od počiatku ich Stvoriteľ stvoril ako muža a ženu?“

Mt 21:42: „Nikdy ste nečítali v Písmach:...“

Mt 22:29: „Blúdite, lebo nepoznáte Písma ani Božiu moc.“

Mt 22:31: „Či ste nečítali o zmŕtvychvstaní, čo vám povedal Boh?“

Lk 24:25: „Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci!“

Jn 3:10: „Ty si učiteľ v Izraeli a toto nevieš?“

2. Korinťanom 1:13:

„Veď vám nepíšeme nič iné, iba to, čo čítate alebo už poznáte.“

Filipanom 3:15-16:

„A tak všetci dokonalí majme takéto zmýšľanie! A ak o niečom zmýšľate inak, aj to vám Boh zjaví. Ale k čomu sme dospeli, toho sa držme.“

2. Timotejovi 3:14-17:

„Ty však zostaň v tom, čomu si sa naučil a čo ti je zverené, veď vieš, od koho si sa to naučil, a pretože od detstva poznáš sväté Písma, ktoré ti môžu dať múdrosť na spásu a to vierou v Ježiša Krista. Celé písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti, aby Boží človek bol dokonalý a pripravený na každé dobré dielo.“

2. Petrov 1:3-4:

„Jeho božská moc nám darovala všetko potrebné pre život a nábožnosť, keď sme poznali toho, ktorý nás povolal vlastnou slávou a konajúcou mocou. Tým nám daroval vzácne a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste prostredníctvom nich mali účasť na Božej prirodzenosti a unikli záhube, ktorú vo svete spôsobuje žiadostivosť.“

2. Petrov 1:16-21:

„Keď sme vás oboznamovali s mocou a príchodom Pána Ježiša Krista, nepridžžali sme sa nejakých vymyslených bájí, lebo sami sme boli očitými svedkami jeho velebnosti. Veď prijal česť a slávu od Boha Otca, keď mu z velebnej slávy zaznel hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zalúbenie. Tento hlas sme počuli prichádzať z neba my, ktorí sme s ním boli na svätom vrchu, a tak sa prorocké slovo stalo pre nás mocnejším. Dobre robíte, keď naň upierate svoj zrak ako na sviecu, ktorá svieti na temnom mieste, až kým nezažiarí deň a nevyjde vám v srdciach zornička. Predovšetkým buďte si vedomí toho, že ani jedno proroctvo v Písme nevzniklo na základe vlastného výkladu skutočnosti. Veď proroctvo nikdy nepovstalo z vôle človeka, ale ľudia poslaní Bohom hovorili z vnuknutia Ducha Svätého.“

Novozmluvní pisatelia citujú Starú zmluvu asi 300-krát. Vždy pri tom predpokladajú, že správne rozumejú jeho významu a že ich čitatelia pochopia, že jej rozumejú správne.

Pavol dokonca predpokladá, že aj deti mu rozumejú, keď ich priamo oslovuje: „Deti, poslúchajte svojich rodičov...“ (Ef 6:1; Kol 3:20).

Z týchto výrokov vyplýva, že Písmo potvrdzuje, že je zrozumiteľné. Zrozumiteľné sú nielen niektoré jeho verše a výroky, ale Boží ľud môže porozumieť aj význam celého Písma o niektorých témach (R 3:9-20; Hb 1; Hb 11). Toto vyplýva z presvedčenia, že Písmo je komunikačným nástrojom Boha, ktorý dokáže komunikovať so svojim ľudom jasne. W. Grudem dodáva, že „taká kvalita Písma je nevyhnutná, ak nás Boh bude brať na zodpovednosť zato, či poslúchame jeho Slovo. Ak nám dal príkazy, ktoré sú zmätočné, alebo väčšina ľudí ich nedokáže pochopiť, tak ako by nás mohol brať na zodpovednosť či poslúchame niečo, čomu nemôžeme rozumieť?“ (Grudem, s. 6).

Obmedzenia zrozumiteľnosti

Písmo je zrozumiteľné, ale nie hneď celé

Porozumenie Písmu je proces. Výzvy k premýšľaniu nad Písmom (Joz 1:8; Ž 1:2) svedčia o tom, že ďalšie štúdium povedie k ďalšiemu porozumeniu (Ž 119:34). Apoštolský snem v Jeruzaleme (Sk 15) svedčí o tom, že ešte aj apoštoli len postupne dospievali k porozumeniu o tom, ako sa majú aplikovať starozmluvné kultické predpisy. Pavol píše o tomto procese v 2K 1:13: „Lebo nič iné vám nepíšeme, ako čo čítate, alebo aj znáte a dúfam, až **do konca poznávať budete.** (SEP)“ Grudem vysvetľuje zrozumiteľnosť Písma analógiou o turistickej túre na vzdialený vrch. Aj z diaľky ho vidíme jasne, hoci nie všetky jeho detaily. Tie sa nám odkrývajú postupne, ako pokračujeme v túre. Tak aj Písmo vidíme

jasne od začiatku nášho kresťanského života, ale rozumieme mu vždy viac a viac, ako postupujeme na svojej životnej ceste. Niektoré značky na ňom, ako napríklad „Ver v Pána Ježiša a budeš spasený“ (Sk 16:31), vidíme už zďaleka, lebo sú napísané obrovským „fontom.“ Iné témy ako „predestinácia,“ či „tisícročné kráľovstvo,“ zbadáme, až keď prídeme bližšie. Dokonca, niekedy keď dôjdem na koniec drobných písmen, môžem sa dočítať aj: „Ó, človek, ktože si ty, že odvrávaš Bohu? Či vari povie výtvar tvorcovi: Prečo si ma takto urobil?“ (R 9:20), alebo: „Skryté veci patria Hospodinovi, nášmu Bohu, ale veci zjavené naveky patria nám a našim synom, aby sme plnili všetky slová tohto zákona“ (Dt 29:28)! (Grudem, s. 7).

Rast v porozumení je celoživotný proces. Zrozumiteľnosť je vlastnosťou Písma, a nie jeho čitateľov.

Písmo je zrozumiteľné, ale nie bez úsilia

Verše, ktoré sme spomínali o meditácii, predpokladajú tiež, že porozumenie si vyžaduje úsilie. O Ezdrášovi čítame, že si „zaumienil skúmať Hospodinov zákon, plniť ho a učiť izraelský ľud ustanovenia a právne predpisy“ (7:10). Ezdráš zrejme už poznal Hospodinov zákon, ale skúmal ho, aby ho poznal lepšie.

Zrozumiteľnosť Písma neznamená, že všetko je ľahko pochopiteľné. Preto Peter píše: „V nich sú isté veci ťažko pochopiteľné, takže ich, ako aj ostatné Písma neučení a neutvrdení ľudia prekrúcajú na vlastnú záhubu“ (2Pt 3:16).

Písmo je zrozumiteľné, ale nie bez bežných prostriedkov

Westminsterské vyznanie viery, ktoré sme citovali na začiatku hovori, „že nielen učení, ale aj neučení ľudia prostredníctvom bežných prostriedkov môžu dôjsť k ich dostatočnému porozumeniu.“ Grudem menuje nasledovný zoznam “bežných prostriedkov” na porozumenie Písma:

1. Používanie prekladu Biblie v našom vlastnom jazyku. Ľudia nemôžu rozumieť text, ak nerozumejú jazyku, v ktorom je text napísaný (1K 14:10-11).
2. Počúvať a čítať učiteľov Písma. Pán Boh dal cirkvi aj dar učiteľov (1K 12:28).
3. Poznávať múdrosť, ktorá je obsiahnutá v dejinách interpretácie. To isté Písmo čítali a skúmali zbožní ľudia aj pred nami.
4. Hľadať porozumenie v spoločenstve s inými. Deje sa to v biblických skupinách a seminároch.
5. Používanie moderných nástrojov, akými sú konkordancia, hebrejské a grécke lexikóny, či gramatiky.

Písmo je zrozumiteľné, ale nie bez čitateľovej ochoty poslúchať ho

Pre správne porozumenie Písmu je nutná aj ochota poslúchať ho. „Buďte uskutočňovateľmi slova, nielen poslucháčmi, ktorí klamú sami seba. Pretože ak niekto iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, ktorý si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. Pozrie na seba, odíde a hneď zabudne, ako vyzerá. Kto sa však zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá nie ako zábudlivý poslucháč, ale ako uskutočňovateľ skutku, ten bude blahoslavený pre svoje skutky“ (Jk 1:22-25). Ježiš hovorí svojim židovským oponentom: „Prečo nechápete moju reč? - Preto, že nemôžete počúvať moje slovo“ (Jn 8:43).

Praktickým dôsledkom tohto obmedzenia je, že kresťania, ktorí zotrávajú v zámernom a opakovanom hriechu, začnú strácať zdravý úsudok pri interpretácii Písma.

Písmo je zrozumiteľné, ale nie bez pomoci Svätého Ducha

V 119. Žalme nachádzame opakované prosby o Božiu pomoc pre porozumenie Písma. V. 18: „Otvor mi oči, aby som videl divy tvojho zákona!“ V. 27: „Daj mi pochopiť cetu tvojich príkazov, aby som premýšľal o tvojich predivných skutkoch.“ V. 34: „Daj mi pochopiť svoj zákon, aby som sa ho pridržal a zachovával ho celým srdcom.“ V. 73: „pomôž mi pochopiť a naučiť sa tvoje príkazy.“

Aj Nová zmluva hovorí o potrebe Božej pomoci k porozumeniu. Ježiš hovoril svojim učeníkom: „Toto sú moje slová, ktoré som vám povedal, kým som bol ešte s vami: Musí sa vyplniť všetko, čo je o mne napísané v Mojžišovom zákone, Prorokoch a Žalmoch. Vtedy im otvoril myseľ, aby chápali Písma“ (Lk 24:44-45). „Telesný človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu totiž bláznovstvom a nemôže ich poznať, pretože sa posudzujú duchovne“ (1K 2:14).

Prečo tvrdíme, že pomoc k porozumeniu Písma je špeciálnou úlohou Svätého Ducha? Jn 14:26: „No Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, ten vás naučí všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril.“ Podobne Pavol v 1K 2:12: „My sme však neprijali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme poznali, čo nám Boh daroval.“

Písma je zrozumiteľné, ale nie bez ľudského nepochopenia

Učenie o zrozumiteľnosti Písma tvrdí, že sa porozumieť **dá**, ale nie že mu **vždy** budeme správne rozumieť. V živote každého veriaceho človeka je prítomný aj hriech, ktorý porušuje naše porozumenie. Okrem toho každý z nás pozná iba zčasti, lebo sme konečné bytosti. Preto všetci podliehame nejakému nepochopeniu.

„Počúvajte a dobre si zapamätajte tieto slová: Syn človeka bude vydaný do rúk ľudí. Lenže oni nepochopili, lebo význam toho im bol skrytý. Nerozumeli, ale báli sa ho na to vypytovať“ (Lk 9:44-45).

„Nabrali palmových ratolestí, vyšli mu v ústrety a volali: *Hosanna, Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Kráľ Izraela!* Ježiš si našiel osliatko, posadil sa naň, ako je napísané: *Neboj sa, dcéra Siona, hľa, tvoj kráľ prichádza sediac na osliatku!* Jeho učeníci tomu spočiatku nerozumeli, ale keď bol Ježiš oslávený, rozpomenuli sa, že to bolo napísané o ňom a že mu tak urobili“ (Jn 12:13-16).

„Vtedy vošiel aj ten druhý učeník, ktorý prišiel k hrobu prvý. Videl, a uveril. Ešte totiž nerozumeli Písmu, že má vstať z mŕtvych“ (Jn 20:8-9).

Okrem toho sú ešte aj ľudia, ktorí zámerne nechápu a prekrúcajú Písma. „Tak hovorí (Pavel) o týchto veciach aj vo všetkých svojich listoch. V nich sú isté veci ťažko pochopiteľné, takže ich, ako aj ostatné Písma, neučení a neutvrdení ľudia prekrúcajú na vlastnú skazu“ (2Pt 3:16).

Zrozumiteľnosť Písma teda znamená, že sa porozumieť dá, ale to neznamená, že všetci veriaci ho správne rozumejú.

Písma je zrozumiteľné, ale nikdy nie úplne

Slová z 1. Žalmu a im podobné, ktoré hovoria, že blahoslavený je ten, kto má záľubu v zákone Hospodinovom, o jeho zákone rozjíma dňom i nocou, zároveň predpokladajú, že rozjímaním o Božom slove dôjdeme k jeho hlbšiemu porozumeniu. Aj začínajúci čitatelia, ba aj deti, získajú základné porozumenie čítaním Biblie. Napredovaním v kresťanskej zrelosti dospievame aj k jej hlbšiemu porozumeniu. „Tuhý pokrm je pre dokonalých, pre tých, čo majú návykom vycvičené zmysly na rozlišovanie dobrého a zlého“ (Hb 5:14).

Zrozumiteľnosť a postmoderná hermeneutika

Postmoderná hermeneutika tvrdí, že absolútna pravda neexistuje a žiaden text nemá iba jeden význam. Význam textu závisí od predpokladov a zámerov, ktoré s ním každý čitateľ má. Postmoderná hermeneutika preto trvá na tom, že každý text má neurčitý význam, ktorý závisí od interpretov. To je v zásadnom rozpore s názorom biblických pisateľov, ktorí tvrdia, že text znamená jedno, a nie iné.

Napríklad:

Udalosti zo života Abraháma v R 4 súžia Pavlovi na výklad jeho učenia o ospravedlnení hriešnikov z R 3:21-31. „Ved' hovoríme: *Abrahámovi bola zarátaná viera za spravodlivosť.* Ako mu teda bola zarátaná? Keď bol obrezaný, alebo keď bol neobrezaný? Nie keď bol obrezaný, ale keď bol neobrezaný“ (R 4:9-10). „Preto *mu to bolo zarátané za spravodlivosť.* Nie však iba pre neho bolo napísané, že mu bolo zarátané, ale aj pre nás. Zarátané má byť nám, čo veríme v toho, ktorý vzkriesil z mŕtvych Ježiša, nášho Pána“ (R 4:22-24).

Keď veríme v zrozumiteľnosť Písma:

1. Môžeme hlásať zvesť evanjelia s presvedčením, že vieme, čo hovorí a čo znamená.
2. Budeme čítať Bibliu každý deň do konca nášho života.
3. Môžeme učiť svoje zbory biblické učenie. Nielen pavlovskú, či jánovskú teológiu, ale teológiu Biblie.
4. Môžeme učiť svoje zbory biblickú etiku. Nielen Mojžišovu či Ježišovu etiku, ale etiku Biblie, ktorú budeme aplikovať do našich každodenných situácií.